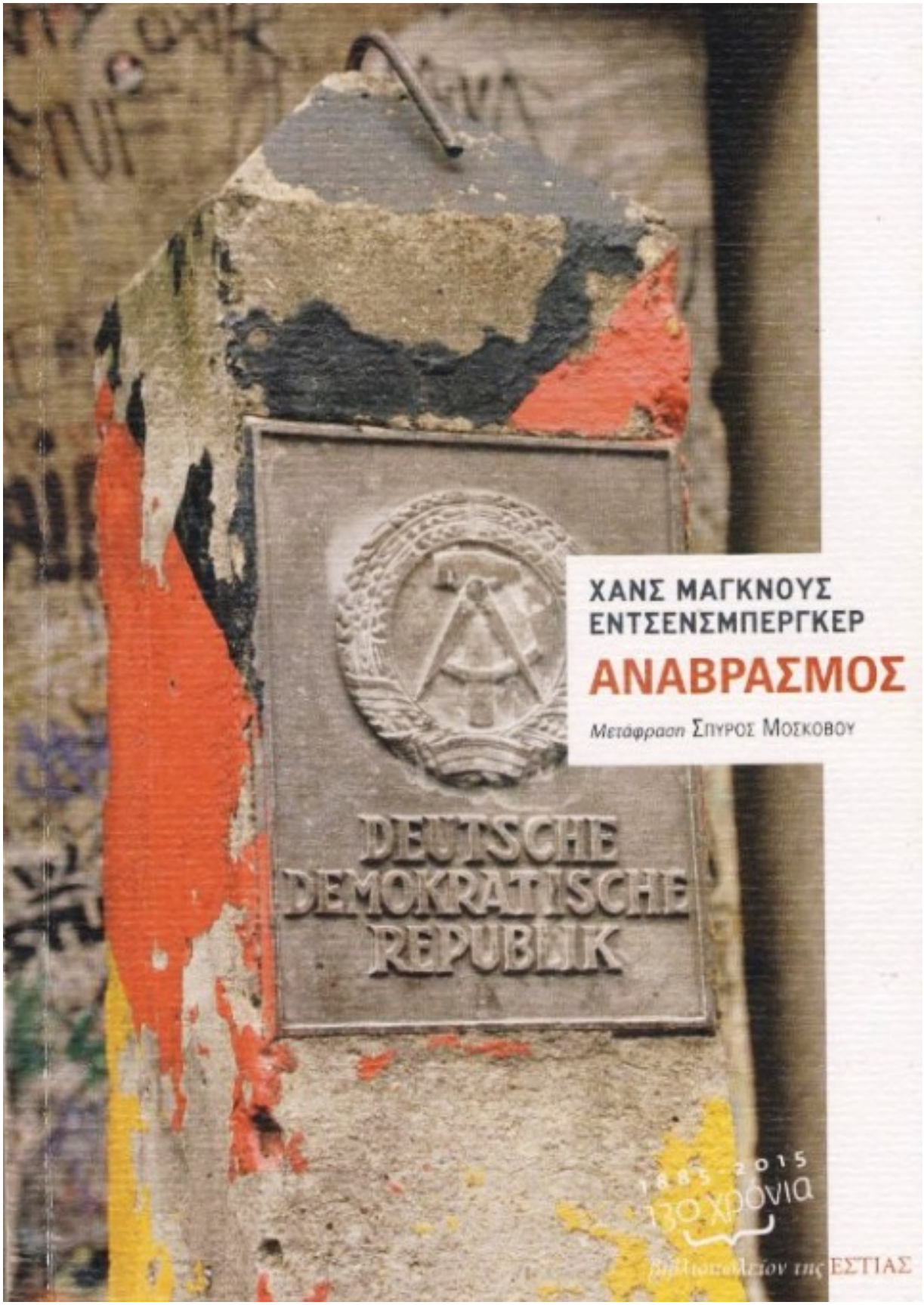

ΧΑΝΣ ΜΑΓΚΝΟΥΣ
ΕΝΤΣΕΝΣΜΠΕΡΓΚΕΡ
ΑΝΑΒΡΑΣΜΟΣ
Μετάφραση ΣΠΥΡΟΣ ΜΟΣΚΟΒΟΥ
DEUTSCHE
DEMOKRATISCHE
REPUBLIK
1885 2015
130 χρόνια
βιβλιοπωλείον της ΕΣΤΙΑΣ

Στα 87 του χρόνια ο Η.Μ.Ε. για τρία πράγματα Δεν μπορεί να κατηγορηθεί. Ότι δεν έχει παραστάσεις, ότι δεν κατέχει την τέχνη του γράφειν, κι ότι θα πλήξεις καθώ ς διαβάζεις κείμενά του.

Μέτοχος μιας εξαιρετικά ενδιαφέρουσας εποχής, με εικόνες που εκκινούν από τον δεύτερο Μεγάλο Πόλεμο του 20ου αιώ να και συνεχίζονται έως τις μέρες μας, στο πλαίσιο μια απολύτως αντισυμβατικής και ασυνήθιστης ζωή.

Στον «αναβρασμό» μας αποκαλύπτει τα ταξίδια του στην Ε.Σ.Σ.Δ., στην Κούβα, στην Τσεχοσλοβακία, τις όποιες σχέσεις του με τα αντίστοιχα καθεστώτα, τις περιπέτειές του στην γενέτειρά του. Διαπραγματεύεται όλη την ιδεολογική του τοποθέτηση και ασφαλώς την μόχλευση των ιδεών του, στην πορεία του χρόνου.

Εκφράζει συχνά τις απόψεις του ωμά, σχεδόν κυνικά, ενίοτε και χιουμοριστικά. Είναι διάχυτη η εντύπωση της απόρριψης του σοσιαλιστικού, «μετασχηματισμού», «όνειρου», «πειράματος» ή όποια λέξη περιγράφει το εγχείρημα. Στον αναγνώστη μένει η ερμηνεία αν αυτή η συμπεριφορά, κρύβει περισσότερο απογοήτευση ή κάτι άλλο.

Το γεγονός ότι αρέσκεται να λοιδορεί τον σοσιαλιστικό παράδεισο, δεν σημαίνει βέβαια, ότι βολεύεται ή πιστεύει στο ιδεώδες του καπιταλιστικού κόσμου. Σε ότι αφορά κατά πόσο το δικαιούται, να είναι έντονα κριτικός, η απάντηση είναι αρκετά έως πολύ περισσότερο από πολλούς άλλους.

Διότι ότι όχι μόνον έζησε μεγάλα χρονικά διαστήματα εκεί, αλλά ερωτεύτηκε, παντρεύτηκε, μπήκε σχεδόν παραγωγή, συζήτησε, συναναστράφηκε με πολύ υψηλά ιστάμενους του συστήματος, αλλά και με εκπροσώπους της ταπεινής βάσης.

Για τον πρωτεργάτη της αποΣταλινοποίησης, τον Χρουτσώφ, θα σχολιάσει: *«Στο τραπέζι αυτού του ανθρώπου μπορεί κανείς να χασμουριέται αλλά δεν νιώθει να απειλείται.»*

Αποκαλεί την Σοβιετική Ένωση *«μια άνω Βόλτα με πυραύλους»* αλλά και τον Χ. Κίσσινγκερ ως τον *«αγαπημένο του εγκληματία πολέμου».*

Κάνει μια σειρά από εύστοχες παρατηρήσεις : όπως π.χ. για τις διαφημίσεις:

«Αντί να χαρώ για την απουσία τους, μου λείπουν, ένδειξη για την εξάρτηση της συνείδησής μας από το θέαμα των εμπορευμάτων.»

Είναι σφόδρα κριτικός στα όρια της χλεύης για τον Νερούδα, μας μιλά για την γνωριμία του με τον άψογα ντυμένο, μελαγχολικό κύριο Σαλβαδόρ Αλλιέντε. Αντίθετα είναι ασυγκράτητος με τον Φιντέλ. *«Όπως είναι γνωστό, χρωστάει πολλές επιτυχίες αλλά και πολλά ρεζιλίκια στην αμετροέπειά του»*. Ενώ χαρακτηρίζει τον Τσε ως *«αξιολύπητο»*, κυρίως για την εμπλοκή με τα οικονομικά, στην μεταπαναστατική Κούβα.

Μας μεταφέρει και δυο σπαραξικάρδιες ιστορίες, μιας Κουβανής και ενός Ιταλού για το πόσο λάθεψαν τα πράγματα στο νησί. Μένοντας στην Κούβα, μιλά για *«την στέρηση του περιττού, που ίσως να είναι χειρότερη από εκείνη του αναγκαίου».*

Ισχυρίζεται ότι η RAF, *«δημιουργήθηκε από λάθος»*, ενώ μιλά για την Μάινχοφ, τον Μπάαντερ, την Ενσσλιν, με ιδιαιτέρως υποτιμητικά λόγια.

Σε κάθε περίπτωση δεν περνά απαρατήρητος, κυρίως επειδή πείθει τον αναγνώστη, ότι πέρα από ταξιδεμένος είναι μορφωμένος, καλλιεργημένος, ενημερωμένος και τα συμπεράσματά του δεν είναι αποτέλεσμα επιπολαιότητας. Δεν «άκουσε», δεν «του είπαν», αλλά τα έζησε, τα είδε και τα αντιμετώπισε.

Βεβαίως, η ολοκληρωτική απόρριψη του υπαρκτού και μάλιστα με τον τρόπο που το διαχειρίζεται δεν τον κάνει και ιδιαίτερα συμπαθή σε όσους εργάστηκαν ή ακόμα βολεύτηκαν, ή έστω ή ήλπιζαν σε αυτόν. Εξίσου απορριπτικός είναι με την

εξωκοινοβουλευτική αριστερά της Δύσης, της οποίας ενεργό μέλος υπήρξε και αυτός και ο αδελφός του, στην Γερμανία.

Ακόμα και στα πιο βαθιά νερά της κυνικότητάς του όμως, που μερικούς θα εκνευρίσει, γίνονται αισθητές οι ουμανιστικές του διαθέσεις και οι ευαισθησίες του. Μολοντούτο γκρεμίζει με άνεση, όλα, σχεδόν, τα όνειρα για τα οποία ο οποιοσδήποτε ριζοσπάστης νεολαίος της δεκαετίας του '70, ήταν διατεθειμένος πολλά να θυσιάσει.